

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2024-04-02 Nr. NV-736

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-24-295 TAIS-24-2235(2)	DĖL VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-657 PAPILDYMO 6 ¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-3329		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-02-05	Teisingumo ministerija	Pasirenkama <input checked="" type="checkbox"/> TAP <input type="checkbox"/> LRV pasitarimas <input type="checkbox"/> LRV posėdis <input type="checkbox"/> Nesvarstyta 2024-04-02	Pasirenkama <input type="checkbox"/> Svarstyti TAP <input type="checkbox"/> Svarstyti LRV pasitarime <input checked="" type="checkbox"/> Svarstyti LRV posėdyje <input type="checkbox"/> Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo nario M. Skritulsko inicijuotomis Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pataisomis siūloma nustatyti, kad pardavėjas ar paslaugų teikėjas gali perleisti vartotojo skolos administravimą trečiajam asmeniui tik po to, kai pats yra kreipęsis į vartotoją dėl skolos sumokėjimo bent du kartus, ir nuo pirmo kreipimosi yra praėję ne mažiau kaip 60 dienų, o nuo antrojo kreipimosi – ne mažiau kaip 30 dienų. Siekiama įpareigoti pardavėjus ir paslaugų tiekėjus pirmiausia patiems dėti pastangas išieškoti skolas iš vartotojų, ir tik nepavykus, t. y., neatgavus skolos apmokėjimo po dviejų kreipimųsi, jie galėtų perduoti skolos administravimą trečiajam asmeniui. Taip pat siūloma nustatyti, kad vartotojas būtų tinkamai informuotas apie jo skolos administravimo perleidimą trečiajam asmeniui, nurodant informaciją apie trečiąjį asmenį, kuriam bus perleistas vartotojo skolos administravimas, vartotojo asmens duomenis, kurie bus perduoti trečiajam asmeniui bei kitą informaciją, susijusią su skolos administravimu.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Vyriausybės pozicija – siūloma iš esmės pritarti Įstatymo projekto tikslui – užtikrinti aukštesnį vartotojų teisių apsaugos lygį jų skolų administravimo ir neteisminio išieškojimo srityje, tačiau kartu siūloma tobulinti Įstatymo projektą, pateikiant dėl jo pastabas ir konkretų pasiūlymą dėl Vartotojų teisių apsaugos įstatymo 6¹ straipsnio, kuriame siūloma reglamentuoti skolų, kylančių iš vartojimo sutarčių, neteisminio išieškojimo ypatumus.

Įstatymo projekte numatytas vartotojų dvigubo informavimo mechanizmas praktikoje gali būti neveiksmingas ir sukelti neigiamas pasekmes teismų veiklos krūviui (kreditoriai toliau išlaikytų teisę iškart perleisti savo reikalavimo teisę trečiajam asmeniui, taip pat turi teisę kreiptis į teismą prieš tai nepasitelkdami trečiųjų asmenų) ir vartotojams (padidinti išlaidų, kurias turi padengti vartotojas, dydį). Be to, Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas neužtikrintų vartotojams teikiamos informacijos išsamumo ir nebūtų užtikrinamas tinkamas vartotojų informavimas, kai kreditoriai perleidžia savo reikalavimo teisę skolų išieškotojams (neapibrėžta, koku būdu ir kaip vartotojas turėtų būti informuojamas ir kas būtų laikoma tinkamu informavimu). Įstatymo projekte numatyti ribojimai kreditoriams perduoti vartotojų skolų administravimą tretiesiems asmenims (skolų išieškojimo paslaugų teikėjams) apribotų kreditorių konstitucinę ūkinės veiklos laisvę, tačiau Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra pateikti aiškūs argumentai dėl tokio ribojimo būtinumo, pagrįstumo ir proporcingumo.

Atsižvelgiant į tai, siūloma Įstatymo projektu siekiamus tikslus realizuoti aukštesnį vartotojų apsaugos lygį užtikrinančiomis, taip pat kreditorių ūkinės veiklos laisvę mažiau varžančiomis teisinio reguliavimo priemonėmis.

Siūloma Įstatymo projekte nustatyti, kad skolų išieškojimo paslaugų teikėjas, išieškodamas ne teismo tvarka skolas, kylančias iš vartojimo sutarčių, privalo aiškia ir suprantama kalba suteikti vartotojui raštu teisingą, tikslią ir neklaidinančią informaciją. Pateikiamas išsamus informacijos reikalavimų sąrašas, kuris, visų pirma, apima informaciją apie kreditorių ir skolų išieškojimo paslaugų teikėją, reikalavimo teisės ir vartotojo prievolės pagrindą (t. y. kodėl vartotojas turi sumokėti), skolos sumą ir kitas mokėtinas sumas (jas aiškiai detalizuojant),

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

įskaitant kreditoriaus išlaidas, susijusias su skolos išieškojimu ne teismo tvarka, kartu nurodant vartotojo teisę gauti šių išlaidų pagrindimą, jeigu reikalaujama tokių išlaidų atlyginimo.

Taip pat siūloma, kad iš esmės tokie patys vartotojų informavimo reikalavimai būtų taikomi ir tais atvejais, kai reikalavimo teisė, kylanti iš vartojimo sutarties, yra perleidžiama skolos išieškojimo paslaugų teikėjui, jeigu kiti įstatymai, įgyvendinantys Europos Sąjungos teisės aktus, nenustato kitokių vartotojų informavimo nuostatų.

Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu numatomi reikalavimai (ribojimai) ūkio subjektams, tačiau nėra numatyta, kokių teisinių pasekmių kiltų dėl Įstatymo projekte numatytų reikalavimų nevykdymo. Todėl siūloma Įstatyme nustatyti atsakomybę skolų išieškojimo paslaugų teikėjams už Įstatymo 6¹ straipsnyje siūlomų nustatyti reikalavimų nesilaikymą (reglamentuojami skolų, kylančių iš vartojimo sutarčių, neteisminio išieškojimo ypatumai) – galėtų būti skiriama galiojančiame Įstatyme nustatyta nuo 500 iki 5 000 eurų bauda. Šių reikalavimų laikymąsi prižiūrėtų Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba.

Siūloma Įstatymo projekte nustatyti Įstatymo įsigaliojimo datą – 2024 m. lapkričio 1 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Projektas buvo derinamas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Lietuvos banku, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Lietuvos nacionaline vartotojų federacija, Vartotojų aljansu, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos antstolių rūmais, Lietuvos bankų asociacija ir Lietuvos advokatūra. Dėl Projekto buvo gautos Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Finansų ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Lietuvos bankų asociacijos, Lietuvos antstolių rūmų, Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos ir Lietuvos verslo konfederacijos išvados. Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba pateikė savo išvadas darbo tvarka ir jos buvo suderintos darbo tvarka.

Kaip nurodo Teisingumo ministerija, į visas gautas pastabas ir pasiūlymus buvo atsižvelgta. Lietuvos kreditų valdymo įmonių asociacijos ir Lietuvos verslo konfederacijos pateiktos pastabos ir pasiūlymai bei patikslintas Projektas buvo suderinti darbo tvarka. Taip pat darbo tvarka buvo suderinta su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija dėl jos pateikto pasiūlymo. Lietuvos bankas, vartotojų asociacijos ir Lietuvos advokatūra išvadų nepateikė.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išvada be pastabų.

Klausimą aptarus 2024 m. balandžio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime institucijos pastabų neturėjo.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Saulius Gaigalas

EPG patarėjas